

ТРУДОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ДИСКУРС

Чорний Р.С.
Тернопільський національний
економічний університет

Дослідження теоретичного дискурсу трудового потенціалу регіону, під яким ми розуміємо еволюцію принципів, правил, істин, пов'язаних із розумінням суті, особливостей формування і розвитку трудового потенціалу в контексті суспільно-економічної еволюції регіональних суспільних систем, є надзвичайно актуальним завданням сьогодення. Адже, результати таких досліджень є ключем до розкриття змісту і структури трудового потенціалу та до управління його розвитком.

Протягом останніх десятиліть ряд українських і зарубіжних вчених присвятили свої дослідження вивченню теоретичних і практичних проблем, пов'язаних з трудовим потенціалом. В результаті велика увага була приділена аналізу категорії «трудова потенція», яка по нинішній день по різному тлумачиться і породжує дискусії з приводу її економічного змісту. Незважаючи на те, що в науковій літературі були обґрунтовані теоретико-методологічні основи дослідження трудового потенціалу, вивчені фактори його формування і розвитку, оцінені особливості структури трудового потенціалу, на сьогоднішній день залишилися ряд теоретичних проблем, які потребують якомога швидшого розв'язання. Серед таких проблем – питання, пов'язані з теоретичними аспектами дослідження трудового потенціалу як важливої підсистеми регіональної суспільної системи. Трудова потенція окремої людини вивчався такими відомими вітчизняними вченими, як Л.Антошкіна, Д.Богиня, І.Бондар, В.Близнюк, Б.Генкін, О.Гришнова, І.Журавльова, Л.Михайлова, Г.Назарова, Н.Ушенко.

Теоретико-методологічним і економіко-організаційним аспектам формування трудового потенціалу присвятили свої дослідження С. Бандур, В.Близнюк, Д. Богиня, О.Гришнова, Г.Дмитренко, М.Долішній, М.Дороніна, Г.Звиновська, І.Лукинов, Л.Карташова, В.Костаков, Ю.Одегов, В.Онікієнко, Г.Осовська, А.Панкратов, Л.Чижова та інші.

Комплексні методологічні і методичні дослідження, спрямовані на вивчення загальних проблем формування і розвитку трудового потенціалу, здійснені такими вітчизняними вченими, як В.Врубльовський, М.Долішній, С.Злупко, М.Ким, Р.Купалова, В.Куценко, Э.Лібанова, М.Пітюліч, С.Пирожков, Т.Тітова, О.Хомра, В.Онікієнко.

Акценти на формуванні та використанні трудового потенціалу населення зроблені в працях таких дослідників, як О.Амоша, Д.Богиня, І.Бондар, М.Бібен, О.Гришнова, М.Долішній, Т.Заяць, С.Злупко, А.Колот, Е.Лібанова, В.Мікловда, В.Мурашко, В.Онікієнко, І.Петрова, В.Петюх, М.Пітюліч, С.Пирожков, В.Стешенко, С.Трубич, Л.Шевчук та інші. Питання ефективного використання трудового потенціалу були в центрі уваги таких вчених країн СНД, як Л.Абалкін, С.Андрєєв, М.Горєлов, Д.Карпукін, Р.Колосова, О.Косаєв, Л.Кунельський, М.Магомєдов, І.Маслова, О.Панкратов, Г.Сергєєва, Л.Чижова, Н.Шаталова та інші.

Теоретико-методологічні регіонально-економічні проблеми вивчалися в роботах М.Карліна, Т.Кір'ян, І.Кравченко, В.Лича, О.Макарової, В.Новікова, О.Новікової, Н.Парфенцевої, В.Покрищука, В.Приймака, О.Сологуб, Н.Тітової, Л.Шевчук та інших.

Разом з тим в посткризовий період особливої уваги потребують теоретичні проблеми вивчення формування і використання трудового потенціалу на регіональному рівні. При цьому, важливо чітко уявляти, що представляє собою трудовий потенціал регіону.

На основі узагальнень досліджень інших вчених і здійснених нами досліджень вважаємо, що трудовий потенціал – це запаси праці якими володіє особа, група людей, чи суспільство визначеної території на конкретну дату в умовах сформованого на цій території рівня розвитку продуктивних сил і організаційно-економічних відносин в сфері діяльності. Тоді трудовий потенціал регіону – це запаси праці якими володіє особа, група людей, чи спільнота конкретного регіону на конкретну дату в умовах сформованого в його межах рівня розвитку продуктивних сил і організаційно-економічних відносин в сфері діяльності.

Дуже важливим теоретичним завданням, пов'язаним із вивченням трудового потенціалу регіону, є його вивчення як підсистеми регіональної суспільної системи. При цьому важливо визначити рівень узгодженості структури трудового потенціалу регіону з економічною структурою регіональної суспільної системи в сучасних умовах господарювання.

Особливу увагу слід приділити такій складовій трудового потенціалу як здоров'я, оскільки від рівня її розвитку залежить стан всіх інших складових трудового потенціалу.

Ще одним важливим теоретичним аспектом, пов'язаним із вивченням трудового потенціалу регіону є вивчення факторів формування і використання трудового потенціалу та особливостей їх прояву в просторі регіону. Вимагає уточнення класифікації факторів. В першу чергу потребують вивчення такі фактори як глобалізаційні процеси та фінансово-економіка криза й її наслідки.

Таким чином, очевидно, що теоретичний дискурс трудового потенціалу регіону продовжує активно розвиватися. Цьому сприяє те, що в наш час вимагають поглибленого вивчення теоретичні аспекти формування і використання трудового потенціалу регіону. В перспективі важливо сконцентрувати свої дослідження на особливості трансформації трудового потенціалу в умовах побудови інформаційного суспільства та економіки знань. Це дасть змогу обґрунтувати ефективне використання запасів праці у перспективі, що є запорукою побудови економіки знань в Україні, без чого неможливе подальше соціально-економічне зростання і прогрес.